

Színészek és szeplők

„A színészt sosem a műfaj minősíti — amit játszik, hanem a képessége — ahogyan játszik. Ebben a komédiában drámai színészek játszanak — ellenállhatatlan vígjátéki képességekkel.” A műsorújságból, pontosabban *Palásthy Györgytől* kölcsönöztem a mondatokat. Szórol szóra igazsága van, főképp, ha nem az általa rendezett, *Szeplős Veronika* című tévéjátékra vonatkoztatjuk szavait (amint ő), hanem a szombati *Sardou-Najac* vígjátékra, amelyet viszont *Marton László* rendezett.

Ebben ugyanis *Halász Judit* és *Darvas Iván* valóban ellenállhatatlanok voltak, *Lukács Sándor* nagy igyekezete sem bizonyult hiábavalónak, kevesebb rutinnal is méltó partnerük tudott lenni, *Alfonzónak* az az egy-két pillanat is elég volt, hogy emlékezetünkbe vessen egy jellegzetes posztfigurát. A *Váljunk el!* nevezetű, ideális szombat esti szórakoztató programnak bizonyult, s ezt első sorban a két főszereplő elemmentáris komédiázókedvé-

nek, szellemes játékának köszönhetjük. *Marton László* pergő ritmusú, feszes szerkezetű vígjátékot rendezett, jó érzékkel, izléssel teremtett számtalan komikus helyzetet.

Nem így a *Szeplős Veronika* reklámozó *Palásthy*, akinek a „kezében” mintha megbénault volna minden, ami *Kolozsvári Grandpierre Emil* novellájában még elevennek hatott. Mesterkéltszellemtelen, iztelen-szagtalan-szintelen tévéjáték született, melynek — akár úgy néztem — egyetlen (pontosabban két) érdekessége: *Vörös Eszter* és *Andai Györgyi* meztelen felsőtestének látványa. „Gyöngyház-rózsaszín simaságukról” (ezt is a rendező írta) ugyan nem győződhetünk meg minden kétséget kizáróan, de az bizonyos, hogy a *Szeplős Veronika* azért vitte képernyőre *Palásthy*, hogy a két színésznőt közszemléhessük. Mi másért? Reggeltől estig töprenghetnék, akkor sem találnám egyéb „értelmét” ennek az „unalomjátéknak”. Kérdés, megéri-e, hogy fél óra menjen a műsoridőből olyasmire, ami

egyetlen perc alatt is bemutatható? Ugy találjuk, *Palásthy* visszaért a nézők türelmével. Igaz, hogy csak a 18 éven felüliek fizettek fél órával a keblek látványáért. De a rádióújságot korhatár nélkül olvassák, s félt, hogy az ilyen izléstelen ajánlatok, mint a szóban forgó műsorrelőzetes, megrontják a szeplőtelen lelketű, naiv nézőket, egyszersmind az írott és képi szó hitelét.

Reméljük azért, ennél edzettebb, határozottabb ítéletű és jobb izlésű a tévénéző-közönség. Ennélfogva jart is észrevehette, hogy a *Zenés Tv Színház* új bemutatóján — *Mozart: Szókratész a szerájból* — *Gregor József* „jelenetel” jelenteték a legjobb pillanatokat. *Szinétár Miklós* sok (helyenként ugyan egymásnak és a zenének is ellentmondó) ötlettel rendezte meg az operát, de *Gregor* kitűnő, talán — a képernyőn! — az énekesnél is értékesebb színészi teljesítménye nélkül jóval szegényebb lett volna ez a tévés Szókratész...

S. E.

A színház szabadságharca

A szabadságharcról sok minden eszünkbe juthat, általában a színház a legkevésbé. Színész még úgy-ahogy, hiszen *Egressy Gábor* volt az, aki kokárdával a mellén szavalta a Nemzeti dalt, s ugyanennek a napnak, azaz március 15-ének estéjén a Bánk bánt játszották Pesten: forradalmas darabot, nemzeti tragédiát a forradalmas fővárosban. Ám, hogy mit is jelentett — a kor szavával élve — teátrumnak lenni akkoriban, azt a múlt héten szombaton délelőtt az 1848-49-es forradalom és szabadságharc kezdetére emlékező műsorok egyike mutatta meg. Mégpedig a Kossuth-adón, a *Színházi Magazin* különkiadására, amely *A 48-as szabadságharc színháza* címet viselt.

A szerkesztő *Benkő Tibor* és az író-összeállító *dr. Ke-*

rényi Ferenc nem memoárműsört készített: inkább valami sajátos ötvözetet az ismeretterjesztő és dokumentumadásoknak. Mert egyrészt megtudtuk, hogy például milyen (és mennyire jellemző!) darabok születtek e másfél év során, másrészt hallhattunk is e művészileg talán nem perdöntő fontosságú színvonalú, de eszméletörténetileg annál jelentékenyebb drámákból, tragédiákból, vígjátékokból. Amelyek kiválóan mutatják, hogyan is kell viselkednie a színháznak egy forradalomban. A színháznak, amely sajátos intézményjellege miatt eleve nehezebben és átteleesebben reflektálhat a történetekre, mint például az újságok. S a színház mégis így vívta meg — a saját szabadságharcát.

Amikor a fegyveres harc megindult a hódító idegen hatalom ellen, Thália papnői

előtt kétféle lehetőség kínálkozott: művészetükkel lelkesíteni, avagy a jelmezt letéve fegyvert ragadni, s együtt harcolni a nemzettel. És a világ legtermészetesebb dolga volt, hogy a kettő közül melyiket — a kockázatosabbat választották. Elsőként egy ma már természetesen elfeledett miskolci színházgató, *Sepsi Károly* adja ki a jelszót: „Fegyverre, vidéki színházak!” S ez az a pillanat, amelytől kezdve a magyarországi színházak sorsa, ha lehet még szorosabban egygyé válik a haza ügyével.

Közben pedig új darabok születtek, új bemutatókat rendeznek: a forradalom táborát megosztó erőket kigúnyoló vígjátékot, II. Rákóczi Ferenc magyarság megőrzését felmutató történelmi példázatot, avagy ünnepi egyvelegműsört Buda bevételeinek örömeire. A bukás után pedig azonnal tudatosítandó az új feladat: megőrizni mindazt, amit 48-49 adott.

Mindezekről a szép és régi dolgokról egy órán át hallhattunk szombaton, március 15-én, a Kossuth rádióban. Egy olyan órán át, amely méltó módon ünnepelte a magyar kultúra egyik alappillérét, a maga külön szabadságharcát megvívó színházat.

D. L.

Művészklub

Tegnap, hétfőn délután a *Sajtóháznak* tartotta meg a soron következő összejövetelét a *Csongrád megyei Művészklub*, a megyei pártbizottság propaganda- és művelődési osztálya, valamint a megyei tanács művelődésügyi osztálya rendezésében. A találkozó vendége *dr. Szabó B. István*, a Kulturális Minisztérium filmfőigazgatóságának vezetője volt, akit *Szabó G. László*, a megyei tanács elnökhelyettese üdvözölt.

A filmfőigazgató filmművészetünk és filmpolitikánk időszerű kérdéseiről tájékoztatta a Művészklub tagjait.

Népfrontforum

Hogyan lehet beruházás nélkül a szociális ellátáson javítani?

Miként lehet a népgazdaság erőforrásainak igénybevétele nélkül javítani a lakosság közérzetén, a szociális ellátottságán? — erről tanácskozott hétfői, tegnapi ülésén a Hazafias Népfront országos elnökségének gazdaságpolitikai, valamint nő- és rétegpolitikai bizottsága.

Az eszmecsere azokat a javaslatokat vitatták meg, amelyek a mozgalom különböző, a lakosság széles körével megtartott fórumokon kristályosodtak ki. Egyebek között napirendre került a kisgyermekes családok napi életét könnyítő gyermekfelügyelet, a gyermekgondozási segélyen levő anyák és kicsinyek érdekét szolgáló

úgynevezett „játzócsoportok” szervezése, valamint az időskoriak ellátását segítő szolgáltatási megoldások.

Figyelemre méltó kezdeményezésnek tűnik, hogy kiserletheppén többben is bevezetésre javasolták a „nyugdíjas munkaközvetítést”, amelynek során az idős, beteg személyek rendszeres vagy időszakos gondozását oldanák meg. Az érdeklődőknek a Magyar Vöröskereszt rendezte szakmai tanfolyamot; a gondozás költségeit az ápoltak, illetve hozzátartozóik fedezték, levéve a terhet az állam válláról. Szó volt arról is, hogy sok nyugdíjas szívesen tanulna varrni, művirágot formázni, játékot,

szőnyeget készíteni, főként akkor, ha szervezeten megteremtették a magas színvonalú munkát végzőknek a bedolgozói, értékesítési rendszert. Ha nem is áruban, de tudásban, elfoglaltságban gyarapítaná az időskorúakat a nyelvi, művészettörténeti stúdium, s a „tudományt” az idegenforgalmi idényben a legkülönbözőbb területeken lehetne hasznosítani.

A tanácskozás azért is jelentős, mert a sok — részben vitatható és vitatott, ám jó szándékú — ötletet népgazdasági lehetőségeink, az 1980-85-ös várható erőforrásainak megfelelően tűzte napirendre. (MTI)

Népművészeti kiállítás Szőregen

Csongrád megyében igen sok a tárgyalkotó — hivatásos és amatőr — népművész. Kevés helyszínen vannak viszont olyan szakkörök, amelyekben szakemberek felügyelete és irányítása mellett művelhetik a hímzést, a kivarrást, a faragást, a festést, a szövést, a horgolást, az agyagmunkát stb. Örömlőnkre szolgál, hogy a kinttetteit (hivatalosan működő) tárgyalkotó népművészeink mellett szinte megszámlálhatatlanul sok az amatőr. Szegeden, a Juhász Gyula Művelődési Központban alkotó közösséget alakítottak a megye olyan amatőrrei, akiknek anyaga már

kiállításokon szerepelt, vagyis akiket „már fölfedeztek”. Sokukról viszont még semmit sem tudunk. Otthon dolgoznak, s csak a legszűkebb körökben ismerik. Makón, Maroslelén, Csanyteleken, Tápén, s megannyi más helyszínen jól működő hímzőszakkörök dolgoznak. Tőlük elűtő közösséget alkotnak a vásárhelyi cseresepesek, akik otthonukban bedolgozóként munkálkodnak. Rajtuk kívül van néhány, kivételesnek számító egyesülés, amilyen éppen Vásárhelyen Tóthné Orosz Anna néni.

Csendes kis utcában egy

régibb típusú házban él férjével. A lakásban minden talpalatnyi helyen agyagból, fából készült szobrok, portrék sorakoznak katonás, de izléses rendben. A polcon *Szeptató anyja*, mellette egy kis *Meztelen fiúcska* hever. *Nagyanyókák* különböző pózban, nézetben és méretben néznek a vásárhelyi világba. A *Libatómó aszsonya* nem mozdul. Ha megmozdulna, a lúd megnyikkanna a lába alatt — annyira élethű. Egy nagy virágállványon csodálatosan szép virágok nyúlnak alá. Fülhajtók a levélombokat, alatta is szobrok, portrék. Mind a vásárhelyi emberek egy-egy ellesett pillanata — agyagba vagy fába sikerítve. Tóthné Orosz Anna alkotásai hamarosan a nagyközönség elé kerülnek. A szőregi és a tápai művelődési ház közös szervezésében vándorkiállítás nyílik március 22-én délután 5 órakor a szőregi Tömörkény István Művelődési Ház nagytermében. Az ünnepi megnyitón színes népművészeti műsor lesz, amelyen föllép az ÉDOSZ Szeged Táncegyüttes, Kardos István és felesége, Budai Sándor és zenekara, valamint több amatőr népművész — dalos és táncos — előadó.

Ifj. Lele József

Amatőrök bemutatója Mórahalmon

Március 15-re emlékezve Karsai Árpádné, a tanácsszegedi járási hivatalának elnökhelyettese mondott ünnepi beszédet, és nyitotta meg vasárnap Mórahalmon, a forradalmi ifjúsági napok programjaként, az amatőr művészeti csoportok Művészet és ifjúság bemutatósorozatát. Különböző öntevékeny csoportok, hangszeres és táncos szolisták, versmondók adtak randevút egymásnak a mórahalmi művelődési házban, ahol az is eldőlt, mely csoportok és kik képviselik a szegedi járást a Művészet és ifjúság megyei galáján.

A versmondók közül a kisteleki *Buknicz Júlia* szerepel a megyei bemutatón, ahol ott lesz a *baksi cigány-*

kórus, *Erdélyi József* és *Gulyás Ferenc*, akik gitárkísérettel adtak elő megzenésített verseket, a *sándorfalvi citerazenekar*, a klaszszikus gitárt megszólaltató *Vass György* és *Gyuricza Sándor* (Kistelekről), valamint az üllési szolótáncos *Dinnyés Zsolt*.

Úttörők

kulturális szemléje

Szombaton a Vasutas Művelődési Otthonban rendezte meg a városi úttörőelnökség és a városi tanács vb művelődésügyi osztálya az úttörők kulturális szemléje gyermekszínháték, néptánc- és népi játék bemutatóját. Szeged 24 általános iskolájának színjátszó csoportjai és rajközösségei mutatták be műsorukat. Több mint 500 úttörő lépett színpadra.

A zsüri aranyoklevéllel jutalmazta a Révai általános iskola 8. osztályos csoportját, a béketelepi általános iskola és a Róza Ferenc általános iskola színjátszóit, valamint a Háman Kató általános iskola néptáncosait.

Ezüst fokozatot ért el a Gagarin általános iskola 5/a. osztálya, a Móricz Zsigmond általános iskola szakköre, a Rókusi általános iskola 6. osztályos csoportja, a Béke utcai általános iskola Kincskereső szakköre, a Petőfi általános iskola színjátszó csoportja, valamint néptáncban a főiskola 2-es számú gya-

korló általános iskolája és a kiskundorozsmái 2-es számú általános iskola csoportja.

Bronzoklevélben részesült színjátszó műfajban a szőregi általános iskola, a Szirmai általános iskola és a főiskola 2-es számú gyakorló általános iskolájának csoportja. A többi tíz együttes oklevelet kapott produkciójáért.

Újítók

Tavaly 297 újítási javaslatot nyújtottak be a Volán 10. sz. Vállalatnál. 191-et elfogadtak közülük. Az elfogadott újításokért 228 ezer 804 forintot vehettek fel az újítók. 8 dolgozót terjesztettek fel Kiváló újító kitüntetésre. Ezzel további munkára kívánják ösztönözni az újítókat.